

Briselē, 2024. gada 30. septembrī
(OR. en)

13693/24

LIMITE

ECOFIN 1049
UEM 324

PIEZĪME

Sūtītājs: Padomes Ģenerālsekretariāts

Saņēmējs: delegācijas

Temats: Paziņojums, ko ES Ekonomikas un finanšu ministru padomes
prezidentvalsts vārdā sniedz SMFK ikgadējā sanāksmē
2024. gada oktobrī Vašingtonā

Pielikumā ir pievienots paziņojums, ko ES Ekonomikas un finanšu ministru padomes
prezidentvalsts vārdā sniedz SMFK ikgadējā sanāksmē Vašingtonā 2024. gada oktobrī.

**Paziņojums, ko ES Ekonomikas un finanšu ministru padomes prezidentvalsts vārdā sniedz
SMFK ikgadējā sanāsmē 2024. gada oktobrī Vašingtonā**

1. Ņemot vērā notiekošo neprovocēto un nepamatoto Krievijas agresijas karu, ES ir apņēmusies turpināt sniegt Ukrainai un tās iedzīvotājiem politisko, finansiālo, ekonomisko, humanitāro, militāro un diplomātisko atbalstu tik ilgi, cik tas būs nepieciešams, un tik intensīvi, cik vajadzīgs. Krievija nedrīkst gūt virsroku. ES arī pauž dziļas bažas par katastrofālo humanitāro situāciju Gazā un pieaugošo spriedzi reģionā. Mēs mudinām visus aktorus ievērot savaldību un novērst turpmāku eskalāciju un aicinām pilnībā īstenot pamiera priekšlikumu, kā rezultātā Gazā tiktu nekavējoties panākts pamiers, atbrīvoti visi ķīlnieki un ievērojami un pastāvīgi palielināta humānās palīdzības piegāde.
2. Notiekošais Krievijas agresijas karš pret Ukrainu un ģeopolitiskās spriedzes paplašināšanās apvienojumā ar pašreizējo piegādes ķēdes pārkārtošanu un pieaugošo ģeoekonomisko sadrumstalotību negatīvi ietekmē globālo ekonomiku, jo īpaši jaunietekmes un jaunattīstības valstis. Viena no galvenajām prioritātēm joprojām ir pastiprināt kopīgos centienus, lai stiprinātu multilaterālismu un noteikumos balstītu starptautisko sistēmu nolūkā nepieļaut kaitīgus konkurences paņēmienus un subsidēšanas sacensības, kas var izraisīt turpmāku sadrumstalotību. Godīga konkurence palīdzēs veicināt inovāciju un efektivitāti. Labākā aizsardzība pret ģeoekonomisko sadrumstalotību joprojām ir reformēta un nostiprināta PTO un spēcīga starptautiskā koordinācija. Starptautiskā sadarbība ir būtiska arī, lai paātrinātu zaļo un digitālo pārkārtošanos un risinātu ar to saistītās problēmas.

3. Līdz šim Eiropas Savienība Ukrainai un tās iedzīvotājiem kopumā ir sniegusi palīdzību gandrīz 114 miljardu EUR apmērā. Pie tā pieder atbalsts dalībvalstīm, kas uzņem cilvēkus, kuri bēg no Krievijas agresijas kara. ES savu starptautisko partneru vidū joprojām ir lielākā līdzekļu devēja Ukrainai kopš kara sākuma un arī turpmāk atbalstīs Ukrainas finansējuma vajadzības. Pēc tam, kad 2023. gadā MFP+ instrumenta ietvaros tika izmaksāti 18 miljardi EUR, ES iedarbināja mehānismu Ukrainai 50 miljardu EUR apmērā kā satvaru stabila un paredzama finansējuma nodrošināšanai līdz 2027. gadam, pamatojoties uz progresu saskaņotas plašas reformu programmas īstenošanā, kas izstrādāta tā, lai atbilstu SVF programmai un papildinātu to. Šie politikas pasākumi ir rūpīgi integrēti starptautiskajos centienos paātrināt atveseļošanu un Ukrainas virzību uz pievienošanos ES, kā arī uzlabot ilgtermiņa izaugsmes perspektīvas, tostarp, atbalstot spēju veidošanu. Līdz šim 2024. gadā ES no mehānisma ir izmaksājusi 12,2 miljardus EUR, un vēlāk šogad ir plānots veikt papildu izmaksu, ja vien būs izpildīti politikas nosacījumi. Mēs uzsveram, cik svarīgi ir turpināt sadalīt slogu un apvienot starptautisko partneru centienus, kam ir izšķiroša nozīme, lai garantētu Ukrainas ekonomikas stabilitāti.

4. Atbilstīgi Eiropadomes 2024. gada 27. jūnija secinājumiem un tiešā veidā reaģējot uz 15. jūnijā Apūlijā notikušā G7 samita paziņojumu, ES strādā pie Komisijas priekšlikuma izveidot Ukrainas aizdevumu sadarbības mehānismu, kas G7 iniciatīvas “Ātrāka ārkārtas ieņēmumu izmantošana Ukrainai domātiem aizdevumiem” aizgādībā aptvertu aizdevumus Ukrainai līdz 45 miljardu EUR apmērā. Šajā regulas priekšlikumā ir ietverts ES pašu ieguldījums jauna ārkārtas makrofinansālās palīdzības aizdevuma veidā līdz pat 35 miljardu EUR apmērā, kas būtu pieejams 2024. gadā un tiktu izmaksāts vienā vai vairākos maksājumos līdz 2025. gada beigām. Tiklīdz šo paketi būs pieņēmis Eiropas Parlaments un ES Padome, ar paketi tiks atbalstītas Ukrainas papildu steidzamās budžeta vajadzības; tas ir neatsverami, lai palīdzētu Ukrainai saglabāt būtiskas valsts funkcijas, nodrošinātu makroekonomikas stabilitāti un atjaunotu kritisko infrastruktūru.
5. Mēs atzinīgi vērtējam SVF ciešos sakarus ar Ukrainu un tās nepārtraukto atbalstu. Mēs atzinīgi vērtējam to, ka nesen sekmīgi ir pabeigta piektā Paplašinātās finansēšanas mehānisma (PFM) pārskatīšana, un mēs izsakām atzinību Ukrainas iestādēm par joprojām spēcīgo programmas sniegumu, neraugoties uz sarežģītajiem apstākļiem. Līdz šim no PFM ir izmaksāti gandrīz 7,6 miljardi USD ar mērķi atbalstīt Ukrainas iestādes tādas politikas nostiprināšanā, kas notur fiskālo, ārējo, cenu un finanšu stabilitāti, vienlaikus veicinot ilgtermiņa izaugsmi saistībā ar pēckara rekonstrukciju un Ukrainas virzību uz pievienošanos ES.

6. ES turpināja sniegt makrofinansiālo palīdzību (MFP) partnervalstīm, kuras saskaras ar maksājumu bilances krīzi, un līdz ar to pastiprināja SVF iesaistes ietekmi. Pašlaik tiek īstenotas divas MFP atbalstītas programmas – viena ar Moldovu (līdz 220 miljoniem EUR aizdevumos un 75 miljoniem EUR dotācijās) un Ziemeļmaķedoniju (līdz 100 miljoniem EUR aizdevumos); abas valstis ir ceļā uz pievienošanos ES. Ņemot vērā sarežģīto ģeopolitisko situāciju, Komisija martā un aprīlī īpaši nāca klajā ar priekšlikumiem par jauniem MFP aizdevuma darījumiem Ēģiptei un Jordānijai, un ES Padome aprīlī apstiprināja pirmo darījuma daļu Ēģiptei. ES arī turpina atbalstīt jaunattīstības valstis, izmantojot iniciatīvu “*Global Gateway*”. Turklāt ES un tās dalībvalstis turpināja būt par lielākajām oficiālās attīstības palīdzības (OAP) sniedzējām pasaulē arī 2023. gadā, sasniedzot 42 % no pasaules OAP.

7. Globālā izaugsme 2023. gadā noturējās labāk, nekā bija gaidīts. Nākotnes prognozes liecina, ka 2024. un 2025. gadā izaugsme saglabāsies stabila un inflācija turpinās samazināties. Lai gan ir gaidāma zināma globālās tirdzniecības atlabšana, riski joprojām ir augsti, īpaši saistībā ar ģeopolitiskiem satricinājumiem. Vidēja termiņa izaugsmes prognozes joprojām ir pieņemamas. ES ekonomikas izaugsme 2023. gadā palēninājās, taču joprojām pierādīja, ka ir samērā noturīga pret lieliem satricinājumiem un rada darbvietas, neraugoties uz specifisko ietekmi, ko izraisījis Krievijas karš Ukrainā, un no globālā tirdzniecības vājināšanās. Paredzams, ka ES IKP pieaugums 2024. gadā sasniegs [1 %] un 2025. gadā pakāpeniski palielināsies līdz [1,6 %]. Paredzams, ka stabila darba tirgus kopā ar augstākām algām un turpmāku inflācijas samazināšanos pakāpeniski sāks veicināt patēriņa pieaugumu, savukārt finansēšanas nosacījumu mīkstināšana un pastāvīga līdzekļu izmaksāšana no “*Next Generation EU*” (NGEU) sekmēs investīcijas. Tomēr riski, kas apdraud ekonomikas prognozi, joprojām ir lejuvērsti, jo ekonomikas prognozi joprojām negatīvi ietekmē globālā nenoteiktība, ko lielā mērā veicina ģeopolitiskā spriedze.

8. Pārskatītā ES ekonomikas pārvaldības sistēma tika pieņemta 2024. gada aprīlī, un tā kalpo par pamatu dalībvalstu fiskālās politikas un strukturālo reformu plāniem turpmākajiem gadiem. Šī sistēma ļauj fiskālajai politikai novērst nenoteiktību. Bremzējoša fiskālā nostāja eurozonā kopumā 2025. gadā tiek uzskatīta par piemērotu, ņemot vērā makroekonomisko perspektīvu, nepieciešamību turpināt uzlabot fiskālo ilgtspēju un atbalstīt notiekošo deflācijas procesu. Lai veicinātu ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi un noturību, ir būtiski turpināt saglabāt vai palielināt investīcijas un strukturālās reformas.
9. ES un tās dalībvalstis turpina īstenot *NGEU* atveseļošanas instrumentu. To dotāciju un aizdevumu kopējā summa, kas līdz šim izmaksāti no Atveseļošanas un noturības mehānisma (ANM), kurš ir instruments *NGEU* satvarā, ar ko atbalsta strukturālās reformas un investīcijas Eiropas Savienībā, ir 265 miljardi EUR no kopējās summas – 650 miljardiem EUR ¹. Turklāt ES mērķis ir arī rosināt privāto investīciju veikšanu ES politikas prioritātēs, izmantojot programmu *InvestEU*, ar ko plānots mobilizēt investīcijas vairāk nekā 372 miljardu EUR apmērā, izmantojot ES budžeta garantiju. 2023. gada beigās, pamatojoties uz apstiprinātajiem aizdevumiem, ir mobilizēti 217 miljardi EUR (vairāk nekā 60 % no mērķrādītāja).

¹ 648 miljardi EUR 2022. gada cenās.

10. Tajā pašā laikā, lai īstenotu zaļo un digitālo pārkārtošanos un panāktu enerģētisko drošību, ir vajadzīgas reformas, kuru mērķis ir samazināt šķēršļus privātajām investīcijām. Turpmākās norises, kas vērstas uz ES kapitāla tirgu savienības stiprināšanu, turpmākajos gados veicinās Eiropas finanšu tirgu padziļināšanu, vienlaikus uzlabojot ES uzkrājumu un starptautisko investīciju novirzīšanu mūsu kopīgajām prioritātēm, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās jomā. Turklāt konkurētspējas problēmu risināšanas nolūkā būs jānosaka skaidras prioritātes kritiski svarīgajām nozarēm, jāveic reformas valstu un ES līmenī un jāmobilizē publiskie un privātie līdzekļi.
11. Lai veicinātu pāreju uz klimatneitrālu ekonomiku, ES pieņēma galvenos Eiropas Komisijas paketes “Gatavi mērķrādītājam 55 %” tiesību aktus, tostarp ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas stiprināšanu, PTO prasībām atbilstošu oglekļa ievedkorekcijas mehānismu un Sociālā klimata fondu. Eiropa ir arī apņēmības pilna uzņemties vadošo lomu attiecībā uz revolūciju tīro tehnoloģiju jomā. Šajā nolūkā tagad ir stājies spēkā Neto nulles emisiju industrijas akts, kas ir viens no būtiskiem Eiropas Zaļā industriālā plāna komponentiem. ES turpina gūt panākumus attiecībā uz savu ilgtspējīga finansējuma satvaru, vienlaikus mudinot pārkārtošanās projektus un tehnoloģijas finansēt privāti. ES turpinās cieši sadarboties ar starptautiskajiem partneriem, lai virzītu zaļo pārkārtošanos, un pievērsīsies arvien lielākajai klimata pārmaiņu ietekmei.

SVF politikas jautājumi

12. ES dalībvalstis turpina atbalstīt SMFK apņemšanos izveidot spēcīgu, uz kvotām balstītu un ar pietiekamiem resursiem apgādātu SVF, lai saglabātu tā centrālo lomu Globālajā finanšu drošības tīklā (*GFSN*). ES pauž gandarījumu par to, ka ir pabeigta SVF 16. vispārējā kvotu pārskatīšana, kas saglabās Fonda pašreizējo finanšu resursu apjomu un stiprinās uz kvotām balstīto fonda būtību. Tagad SVF dalībnieku prioritāte ir pabeigt iekšzemes procedūras un dot valsts piekrišanu attiecīgajiem kvotu palielinājumiem un jauno aizņēmumu līgumu (*NAB*) izmantošanas atcelšanai līdz 2024. gada 15. novembrim – termiņā, par kuru panākta vienošanās. Mēs atzinīgi vērtējam to, ka līdz 2024. gada novembrim tiks izveidota 25. valdes locekļa vieta Subsahāras Āfrikai, kura nodrošinās labāku vispārējo reģionālās pārstāvības līdzsvaru SVF valdē. Mēs konstruktīvi strādāsim pie iespējamām pieejām, lai līdz 2025. gada jūnijam 17. vispārējās kvotu pārskatīšanā virzītu SVF kvotu daļas pielīdzināšanu, par kuru panākta vienošanās SMFK priekšsēdētāja 2023. gada oktobra paziņojumā. Pašreizējā formula ir darbojusies labi un palīdz sasniegt pielīdzināšanas mērķus. Ir būtiski taisnīgi sadalīt slogu starp visām lielākajām attīstītajām valstīm un aizsargāt nabadzīgāko dalībvalstu kvotu daļas.

13. ES dalībvalstis atzinīgi vērtē to, ka visaptveroši tiek pārskatītas SVF maksas un papildmaksas attiecībā uz politiku, kas ietekmē aizņēmumu no SVF kopizmaksām. Mēs atzīstam, ka minētajā politikā ir vajadzīgas dažas korekcijas, ņemot vērā globālo procentu likmju straujo kāpumu un Fonda ienākumu pieaugumu. Mēs arī pieņemam zināšanai darbinieku novērtējumu, ka fonda ienākumu perspektīvas turpmākajiem gadiem joprojām ir stabilas un ka līdz 2024. finanšu gada beigām ir sasniegts *SDR* piesardzīgais bilances mērķrādītājs 25 miljardu apmērā. Mēs atgādinām, ka jebkāda SVF maksu un piemaksu politikas pārskatīšanā ir jāņem vērā fakts, ka tā ir neatņemama daļa no Fonda kredītriska pārvaldības sistēmas, ar ko nosaka ienākumu veidošanu, lai aizsargātu fonda bilanci, un nodrošina uz cenām balstītus stimulus aprēķinātiem aizņēmumiem un pirmstermiņa atmaksai, kas palīdz saglabāt SVF resursu apgrozāmību, kā arī SVF vispārējos aizdevumu mērķus. Šajā sakarā mēs uzsveram, cik svarīgi ir visaptveroši novērtēt finansēšanas un aizdevumu politiku.

14. ES dalībvalstis kopā apņēmas piešķirt aptuveni [37] miljardus USD speciālo aizņēmumu tiesību (*SDR*) (vai līdzvērtīgu ieguldījumu) brīvprātīgai novirzīšanai Noturības un ilgtspējas trasta fondam (*RST*) un Nabadzības samazināšanas un izaugsmes trasta fondam (*PRGT*) un uzņemties vadošo lomu resursu pārvietošanā uz SVF trasta fondiem. Mēs mudinām valstis apsvērt jaunas brīvprātīgas iemaksas kā *PRGT*, tā arī *RST* stiprināšanai un pildīt savus solījumus, lai resursi būtu faktiski pieejami mazāk aizsargātām valstīm. ES dalībvalstis atgādina par 13. un 14. septembrī Budapeštā notikušo neformālo ekonomikas un finanšu ministru sanākumi, kurā ministri un SVF rīkotājdirektore apsprieda jaunas finansēšanas iespējas, lai atbalstītu valstis ar zemiem ienākumiem, un iespējamus risinājumus, kā panākt ilgtspējīgu *PRGT* stabilitāti. ES ir galvenā *PRGT* līdzekļu devēja un atbalsta labi funkcionējošu, pašpietiekamu *PRGT*. Lai to panāktu, būs jāapvieno pasākumi gan attiecībā uz finansēšanas, gan aizdevumu politiku un praksi atbilstīgi valstu juridiskajiem ierobežojumiem. *PRGT* ir izšķiroša nozīme, lai sasniegtu mērķi nodrošināt koncesiju finansējumu nolūkā atbalstīt politikas pasākumus, kuru mērķis ir risināt maksājumu bilances problēmas un pienācīgi reaģēt uz saistītajām vajadzībām valstīs ar zemiem ienākumiem turpmākajos gados. Tajā pašā laikā, lai ierobežotu riskus fondam un pēc iespējas efektīvāk izmantotu nepietiekami pieejamos resursus, *PRGT* aizdevumiem jābūt piesardzīgiem un uz tiem jāattiecinā pienācīgi aizsardzības pasākumi.

15. Viena no galvenajām prioritātēm joprojām ir ar globālo parādu saistīto problēmu pārvaldība. ES pauž gandarījumu par panākumiem, kas gūti saistībā ar G20 / Parīzes kluba kopējo parāda režīma sistēmu (KS), un aicina pielikt papildu pūles, lai panāktu paredzamāku, savlaicīgāku, sakārtotāku un koordinētāku parāda pārstrukturēšanu. Nolīgumi par parāda režīmu attiecībā uz Čadu, Zambiju un Ganu liecina, ka KF sniedz rezultātus, vienlaikus mēs atzīstam, ka parāda režīmi nākotnē varētu būt ātrāki. Mēs atzinīgi vērtējam arī četru gadu ilgo paplašinātās kredīšanas mehānismu Etiopijai, kas atvieglo sarunas ar kreditoriem par parāda pārstrukturēšanu un ko bija iespējams panākt, pateicoties Oficiālās kreditoru komitejas sniegtajām finansējuma garantijām. Mēs atbalstām centienus ņemt vērā pieredzi, kas gūta saistībā ar valstu dosjē, kuri tiek izskatīti saskaņā ar KS, nolūkā izstrādāt skaidras pamatnostādnes, lai palīdzētu aizņēmējām valstīm orientēties šajā procesā. Mēs mudinām īstenot turpmāku efektīvu daudzpusēju parādu režīma koordināciju valstīs ar vidējiem ienākumiem un atzinīgi vērtējam nolīgumu ar Šrilanku. Mēs atzinīgi vērtējam darbu globālajās apaļā galda diskusijās par valsts parādu, kas ir svarīga platforma, lai veicinātu visu ieinteresēto personu kopīgu izpratni par globālā parāda problēmām. Attiecībā uz situācijām, kad valstis saskaras ar likviditātes grūtībām, bet parāds joprojām ir ilgtspējīgs, mēs atbalstām darbu, ko pašlaik veic G20, SVF un Pasaules Bankas, lai atbalstītu valstis, pamatojoties uz trīs pīlāriem: i) strukturālās reformas un iekšzemes resursu mobilizācija; ii) ārējais finansiālais atbalsts, tostarp no starptautiskām finanšu iestādēm; un iii) labāka koordinācija starp divpusējiem un daudzpusējiem partneriem, lai mobilizētu aizdevumus no privātajiem kreditoriem. Šajā nolūkā mēs atbalstām darbu valsts līmenī, kura mērķis ir koordinēt finansējuma plūsmas. Mēs arī mudinām turpināt centienus attiecībā uz parādu pārredzamību.